

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طراحی آموزشی در تربیت بدنی

مؤلفین

دکتر شهرام عروفا زاد

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان

دکتر مهدی نصیری

اسفند ۱۳۹۹

برنامه	تیراف زاد، شهرام، ۱۳۷۷ -
عنوان و نام پدیدآور	طراحی آموزشی در تربیت بدنی، مؤلفان: شهرام تیراف زاد، مهدی نصیری،
محل چاپ	اصفهان: جهاد دانشگاهی، واحد اصفهان، ۱۳۹۰
مختمات ظاهری	۲۲۰ ص: جدول
شابک	978-600-3183-94-0
وضعیت فهرست نویسی	فبا
ناشر	واحدنامه
ناشر	کتابخانه س. ۳۹۹-۳۸۷
موضوع	تربیت بدنی -- ایران -- راهنمای آموزشی
موضوع	Physical education and training -- Study and teaching -- Iran
موضوع	تربیت بدنی -- ایران -- برنامه ریزی
موضوع	Physical education and training -- Planning -- Iran
موضوع	تربیت بدنی -- ایران -- برنامه های درسی
موضوع	Physical education and training -- Curricula -- Iran
موضوع	تدریس اثربخش -- ایران
موضوع	Effective teaching -- Iran
موضوع	برنامه ریزی آموزشی -- ایران
موضوع	Educational planning -- Iran
شماره افزوده	نصیری، مهدی، ۱۳۶۲ از دیپست -
شماره افزوده	جهاد دانشگاهی، واحد اصفهان
شماره افزوده	Isfahan BranchJahad Daneshgahi
رده بندی کنگره	GV۳۶۵:۵
رده بندی دیویی	۶۱۳:۷۰۷۰۹۵۵
شماره کتبسناسی ملی	۷۵۱۶۸۹۶
وضعیت رکورد	فبا

انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان
اصفهان، میدان امام خمینی، جنب درب شعالی دانشگاه اصفهان
تلفن: ۰۳۱-۳۶۸۰۰۶۲
www.jahad-bookshop.ir

- نام کتاب: طراحی آموزشی در تربیت بدنی
- تألیف: دکتر شهرام عروفا زاد، دکتر مهتابی
- نوبت چاپ: اول
- تاریخ نشر: اسفند ۹۹
- تیراژ: ۱۰۰ نسخه
- ناظر فنی: علیرضا جنت
- مدیر تولید: اسماعیل بهارلویی
- قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

مراکز پخش:

اصفهان:	(۱) انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان (۲) علم گستر سپاهان	۰۳۱-۳۶۶۸۰۰۶۲ ۰۳۱-۳۲۲۱۹۹۹۷
تهران:	(۱) انتشارات جهاد دانشگاهی (دفتر مرکزی) (۲) کتابیران (۳) دانشیران	۰۲۱-۶۶۴۸۷۶۲۶ ۰۲۱-۶۶۵۶۶۵۰۹-۱۸ ۰۲۱-۶۶۴۰۰۷۲۲۰

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر، پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فصل اول: کلیات طراحی واحد یادگیری

۱	۱-۱ نظام آموزشی
۲	۱-۲ تعلیم و تربیت
۵	ویژگی‌های تعلیم و تربیت
۸	برنامه‌ریزی و تعلیم و تربیت
۹	۱-۳ برنامه درسی
۱۰	تعریف برنامه‌ریزی درسی
۱۱	مفهوم برنامه‌ریزی درسی
۱۳	اصول تدوین راهنمای برنامه درسی
۱۵	۱-۴ طراحی آموزشی
۱۶	اصول طراحی آموزشی
۱۷	مراحل طراحی آموزشی
۲۰	تحلیل و تنظیم هدف‌های آموزشی
۲۵	تحلیل و تعیین موقعیت آموزشی
۳۱	تحلیل و تعیین محتوا، روش و وسایل آموزشی
۳۷	تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی
۳۸	۱-۵ مبانی نظری طراحی آموزشی
۳۹	معلم با رویکرد رفتارگرایی
۴۲	معلم با رویکرد شناخت‌گرایی
۴۵	معلم با رویکرد ساختن‌گرایی
۴۸	۱-۶ تدریس
۴۹	۱-۷ یادگیری
۵۱	ویژگی‌های یادگیری
۵۸	کاربرد مفاهیم یادگیری بوسیلهٔ معلمان تربیت بدنی
۵۸	به‌کارگیری اصول مرتبط با مراحل یادگیری فیتز و پوسنر
۵۹	انتقال درون تکلیفی و بین تکلیفی
۶۰	تمرین کلی، بخش بخش و ساده‌سازی
۶۰	نمایش یا الگودهی

۶۱	بازخورد انگیزشی
۶۱	انواع یادگیری
۶۱	یادگیری کلامی
۶۱	یادگیری حرکتی
۶۲	یادگیری مشاهده‌ای
۶۲	یادگیری اجتنابی
۶۳	یادگیری تصادفی
۶۳	یادگیری نهفته
۶۴	۱-۸ طراحی واحد یادگیری
۶۵	ساختار و بخش‌های واحد یادگیری
۶۷	مراحل طراحی واحد یادگیری
۶۷	اصول واحد یادگیری
۶۹	۱-۹ الگوی طراحی آموزشی برای چهار نوع یادگیری
۶۹	یادگیری به‌خاطر سپاری اطلاعات
۸۲	فهمیدن و درک ارتباط مفاهیم برای یادگیری معنادار
۷۴	به‌کارگیری مهارت‌ها
۷۶	مهارت تفکر برتر
۷۷	۱-۱۰ تحلیل انواع تفکر
۷۷	تفکر تداعی آزاد
۷۷	تفکر خیالی‌بافی
۷۷	تفکر عملی
۷۸	تفکر منطقی
۷۸	تفکر همگرا و تفکر واگرا
۷۹	تفکر خلاق
۸۰	تفکر انتقادی
۸۰	۱-۱۱ راهبردهای یاددهی و یادگیری تفکر برتر
۸۲	۱-۱۲ تکنولوژی آموزشی
۸۵	جایگاه رسانه‌ها و فناوری‌های آموزشی در آموزش و یادگیری
۸۶	یادگیری الکترونیک

فصل دوم: تدوین محتوای آموزشی

۸۹	۲-۱ اهداف درس تربیت بدنی
۹۰	حیطه شناختی
۹۱	حیطه عاطفی
۹۲	حیطه روانی حرکتی
۹۵	سطوح یادگیری در حیطه شناختی
۱۰۰	سطوح یادگیری در حیطه عاطفی (نگرشی)
۱۰۵	سطوح یادگیری در حیطه روانی و حرکتی (مهارتی)
۱۰۹	۲-۲ الگوهای طراحی آموزشی
۱۰۹	الگوی طراحی آموزشی اشور
۱۱۴	الگوی طراحی گانه و بریگز
۱۱۶	الگوی طراحی منظم آموزشی جیمز براون
۱۱۸	مدل طراحی انگیزه‌ای کلر (نیمرخ انگیزه‌ای)
۱۲۰	الگوی طراحی آموزشی لیک و کری
۱۲۱	۲-۳ ارائه طرح درس
۱۲۳	طرح درس سالانه
۱۲۴	طرح درس روزانه
۱۲۴	ضرورت طرح درس تربیت بدنی برای معلمان
۱۳۴	۲-۴ تحلیل موقعیت
۱۳۵	۲-۵ تجزیه و تحلیل محیط آموزشی
۱۳۶	نیازسنجی درس تربیت بدنی
۱۳۷	تعیین نیازهای آموزشی
۱۳۹	تقسیم‌بندی نیازهای آموزشی
۱۳۹	نیازهای هنجاری (تجویزی، استاندارد)
۱۳۹	نیازهای محسوس (تمایلات)
۱۴۰	نیاز بیان شده (تقاضا)
۱۴۰	نیازهای تطبیقی (مقایسه‌ای)
۱۴۱	سناریو نویسی تحلیل موقعیت آموزشی درس تربیت بدنی
۱۴۴	تحلیل موقعیت آموزشی درس تربیت بدنی ویژه

- ۱۴۶ تشخیص و رفع اشکالات یادگیری حرکتی
- ۱۴۸ تصمیم‌گیری در مورد رشته ورزشی و نقش جنسیتی در اجرای آن
- ۱۵۰ نقد و تصمیم‌گیری در شرایط تعارض آمیز اخلاقی در کلاس درس
- ۱۵۲ تلفیق دروس تربیت بدنی با سایر دروس
- ۱۵۴ یادگیری مشارکتی از طریق بازی
- ۱۵۷ کشف استعداد های دانش‌آموزان (رشته هندبال)
- ۱۵۸ ۲-۷ استانداردهای آموزشی
- ۱۶۱ استانداردهای انجمن ملی تربیت بدنی و ورزش برای معلمان تربیت بدنی مبتدی
- ۱۶۲ استانداردهای حرفه‌ای معلمان
- ۱۶۹ استانداردهای فضای آموزشی، ورزشی مدرسه

فصل سوم: فرصت‌های یادگیری

- ۱۹۵ ۳-۱ انتخاب راهبردهای آموزشی
- ۱۹۷ راهبردهای تدریس در آموزش مبتنی بر الگو
- ۱۹۸ ۳-۲ راهبردهای مدیریتی تدریس تربیت بدنی
- ۱۹۸ برنامه‌های مدیریت پیشگروان
- ۱۹۹ راهبردهای مدیریتی در ابتدای تشکیل کلاس
- ۲۰۱ مدیریت اقتصادی
- ۲۰۵ راهبردهای مدیریت تعاملی
- ۲۰۹ ۳-۳ راهبردهایی برای گروه‌بندی دانش‌آموزان
- ۲۱۱ ۳-۴ راهبردهای فراشناختی
- ۲۱۴ انواع راهبردهای فراشناختی
- ۲۱۴ ضرورت آموزش راهبردهای فراشناختی
- ۲۱۶ مؤلفه‌های فراشناختی
- ۲۱۸ ۳-۵ نقش الگوی پیش‌سازمان‌دهنده‌ها در تدریس
- ۲۲۱ مدیریت تدریس با استفاده از الگوی پیش‌سازمان‌دهنده
- ۲۲۵ ۳-۶ روش‌های تدریس مبتنی بر انتقال مستقیم
- ۲۲۵ روش یادسپاری (حفظ و تکرار)
- ۲۲۸ روش سخنرانی
- ۲۳۰ روش نمایش علمی (آموزش مهارت‌های عملی)

پیشگفتار:

به نام خداوند جان و خرد
 کزین برتر اندیشه برنگذرد (فردوسی)

تحولات روز افزون به ویژه در آستانه قرن بیست و یک و خلاء موجود در دستیابی به کتابی مدون در زمینه طراحی آموزشی در تربیت بدنی و از طرفی ضرورت تدریس این درس در چارچوب برنامه درسی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان و نیاز به وجود منبع آموزشی اختصاصی در این حوزه، زمینه اقدام نسبت به تدوین و تألیف کتاب حاضر فراهم آورد. بر این اساس محتوای آموزشی کتاب با توجه به سرفصل ارائه شده از سوی دانشگاه فرهنگیان و شورای برنامه ریزی آموزش عالی، در قالب ۵ فصل تدوین شد.

در مجموع این کتاب یکی از موضوعات بسیار مهم در فرایند آموزش و تدریس را در قالب برنامه‌های آموزشی رسمی درس تربیت بدنی و فرایندهای آموزشی این رشته درسی مورد بررسی قرار داده است و به عنوان ابزاری ارزشمند می‌تواند راهنمای اساتید و معلمان و مربیان باشد، معلمان باید بتوانند در راستای نظام آموزشی، فرصت‌های یادگیری ارزشمندی را طراحی کنند و تفاوت‌های فردی، علایق و روش‌های یادگیری و نیز تأثیرات بافت و زمینه یادگیری اجتماعی را مد نظر قرار دهند و بتوانند موفقیت یادگیرندگان را تضمین کنند. این طرح مستلزم این است که معلم و یا آموزشگر، طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد سیستمی بشناسند و بتوانند فرایند آن را از مرحله شناسایی مسئله تا ارزیابی در یک موقعیت واقعی تجربه کند، در چنین موقعیتی معلم و یا آموزشگر به خلق موقعیت‌های یادگیری جدید خواهد پرداخت و طرح‌های اثربخشی را برای پاسخ و نیاز یادگیرندگان در موقعیت‌های منحصر به فرد، تولید و ارائه خواهند نمود. در این کتاب منطق طراحی آموزشی، فرصت‌های یادگیری محتوای درس و ساختار آن و طراحی آموزشی (تحلیل) و فرایندهای تصمیم‌گیری و راهبرد ارزشیابی در طراحی آموزشی در موقعیت‌های آموزشی تربیت بدنی با استناد به یافته‌های علمی تربیت بدنی در حوزه یادگیری حرکتی و مدیریت کلاس درس و با توجه به تجربیات آموزشی مؤلفین کتاب و همراه با ذکر مثال‌هایی در این خصوص

ارائه شده است. مطالعه این کتاب، نیازمند برخورداری از دانش سازمان یافته‌ای در خصوص نظریه‌های یادگیری، الگوها و روش‌های تدریس و مدل‌های نیاز سنجی و طراحی و درک موقعیت‌های آموزشی در دروس مختلف رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است.

امید است انتشار این کتاب بتواند زمینه توسعه حرفه‌ای متخصصان آموزشی تربیت‌بدنی را فراهم آورد و بستر لازم جهت بهبود کیفیت فرایندهای آموزشی را در سطوح مختلف آموزشی در تربیت‌بدنی و به ویژه درس تربیت‌بدنی در مقاطع تحصیلی آموزش رسمی کشور، فراهم سازد.

بدون تردید در راستای تدوین این اثر، از همفکری و مشورت با اساتید و دستاوردهای علمی اساتید به نام حوزه علوم تربیتی بهره لازم برده شده است و بر این اساس وظیفه خود می‌دانیم به‌طور ویژه از زحمات ارزشمند جناب دکتر نعمت اله موسی پور، سرکارخانم دکتر پوران خروشی و سرکارخانم دکتر نیدا عبداللهی تشکر نماییم، همچنین از تلاش‌ها و مساعده‌های تمامی عزیزانی که در تدوین و نشر این کتاب نقش داشته‌اند، کمال تشکر را داریم.

بدیهی است این کتاب خالی از عیب و نقص نیست و بر این اساس، همواره خود را پذیرای پیشنهادها و انتقادهای ارزشمند و سازنده شما می‌دانیم. از این رو پیشنهاد می‌شود خوانندگان محترم کتاب، و به‌ویژه اساتید گرانقدری که این درس را در سطح دانشگاه تدریس می‌کنند، رهنمودها و نظرات ارزشمند خود را به آدرس aroufzad@gmail.com ارسال نمایند و زمینه غنای این اثر را در چاپ‌های بعد فراهم سازند.

با تشکر: دکتر شهرام عروفرزاد و دکتر مهدی نصیری